

Ami azt bizonyítja, hogy amikor az Intézet egykori tanárai és munkatársai a kötetben köszönetet mondanak Huszár Tibornak, nem protokollárisan teszik ezt, hanem nagyon is őszintén. Ferge Zsuzsa például ezt írja tanulmányának címe alá: „Huszár Tibornak, akinek erőfeszítései nélkül aligha sikerült volna a társadalompolitika legitimálása”. Nem volt kötelező odaírni, nem tette volna, ha nem így gondolná. Rudas Tamás – utódja az Intézet igazgatói székében – ugyanezt fejtegeti az előszóban. Huszár Tibor nehéz körülmények között, kockázatot, harcot és kompromisszumokat egyaránt vállalva életműként létrehozott egy olyan tudományos és oktatási műhelyt, amelyben a legnehe-

zebb korban is biztosítani tudta a tudomány sajtótörvényű szabadságát.

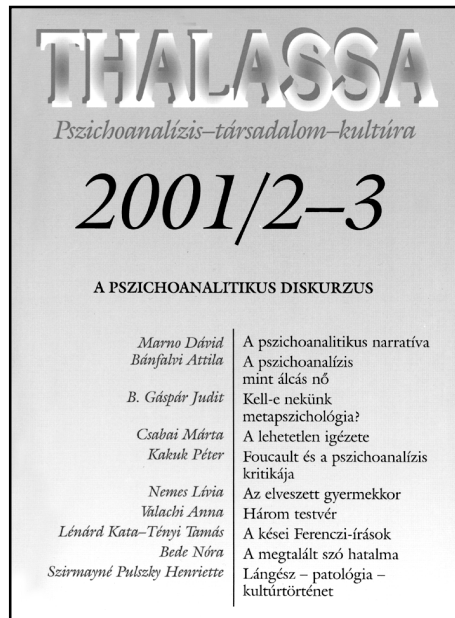
Egyébiránt a kötet tanulmányai a saját, közelebbi szakterületükön fontos témákban fontos megállapításokat tesznek. Szinte mindegyikkel külön kellene foglalkozni, ami természetesen nem fér be egy recenzió keretébe. Mint tudománytörténeti dokumentumot szándékoztam tehát ismertetni. Jóleső érzéssel, hogy olykor Magyarországon is sikerül közös munkával jól működő műhelyeket és intézményeket létrehozni. (*ELTE Szociológiai és Szociálpolitika Intézet, Budapest, 2000. 459 o.*)

Vitányi Iván

a szociológiai tud. dokt.,
tud. tanácsadó (MTA Politika Tud. Int.)

Thalassa

A Thalassa a pszichoanalízis elméleti, interdiszciplináris, társadalmi-kulturális vetületeivel foglalkozó folyóirat. Legutóbbi, dupla száma, amely *A pszichoanalitikus diskurzus* alcímet viseli, nagyrészt a pszichoanalízis mint beszédmód, beszédhelyzet és szöveg különböző nézőpontokból történő értelmezésével foglalkozik. A nyitó tanulmány, Marno Dávid *A pszichianalitikus narratíva* című, rendkívül ambiciózus és színvonalas dolgozata a freudi elméletet a filozófiai előzmények és párhuzam-lehetőségek felől értelmezve gondolkodik a narratíva terápias funkciójáról. Bánfalvi Attila tanulmánya, *A pszichoanalízis mint álcás nő* a nőiség 19. századi megítélése és a pszichoanalízisnek a tudományosság nézőpontjából konstruált (bizonytalan, nehezen meghatározható, „majdnem-tudományos”) szerepe között. B. Gáspár Judit munkája, némileg összhangban Bánfalvi írásával, részben rá hivatkozva határozott kritikát fogalmaz meg a pszichoanalitikus gondolkodás egy újabb irányzatával kapcsolatban, amely egyfajta újraempirizálódási, újrasszcientizálódási folyamatot tükröz. Hangsúlyozza a pszichoanalízis kultúrkritikai,



filozófiai, szociálpszichológiai kontextusának jelentőségét, valamint az analitikus-páciens viszony hermeneutikus, közös nyelvet létrehozó minőségét.

Csabai Márta tanulmánya rámutat arra, hogy az utóbbi évtizedek pszichoanalitikus szakirodalmában az ödipális folyamat és szexualitás kérdései helyett egyre inkább a

preödipális időszak, a tárgykapcsolatok, a szubjektum, a nárcisztikus és border-line patológiák kérdései kerültek előtérbe, bár a „klasszikus” kérdések rejtetten továbbra is jelen vannak az analitikus diskurzus „réseiben”, repedéseiben. Kakuk Péter dolgozata Michel Foucault pszichoanalízis-kritikájának jellegzetességeit vizsgálja a szerző három műve alapján.

A folyóirat két előadást közöl a Ferenczi Sándor Egyesület 2000 februárjában rendezett, *Elveszett gyerekkor* című nemzetközi konferenciáján elhangzottakból; mindkettő az irodalomtörténet és a pszichoanalízis határterületén mozog. Nemes Livia az elveszett gyerekkor traumáját vizsgálja Radnóti Miklós önéletrajzi ihletésű szépprózájában, az *Ikkrek havában*. Valachi Anna József Attila, Etelka és Jolán eltérő árvaságkompenzáló stratégiáit elemzi.

A *Műhely* rovatban Lénárd Kata és Tényi Tamás klinikai tapasztalatokon alapuló tanulmánya Ferenczi kései írásaiból és az azokban körvonalazódó interszubjektív énfelfogásból kiindulva mutat rá az anya-gyerek kapcsolat interszubjektív jellegére és a szülő félreértelmező gesztusainak lehetséges következményeire. Bede Nóra a traumatikus múlt újraolvasásának, új narratív keretbe helyezésének jelentőségéről ír a zsidó identitással kapcsolatban, Holocaust-túlélők és leszármazottaik elbeszélésének elemzésén keresztül.

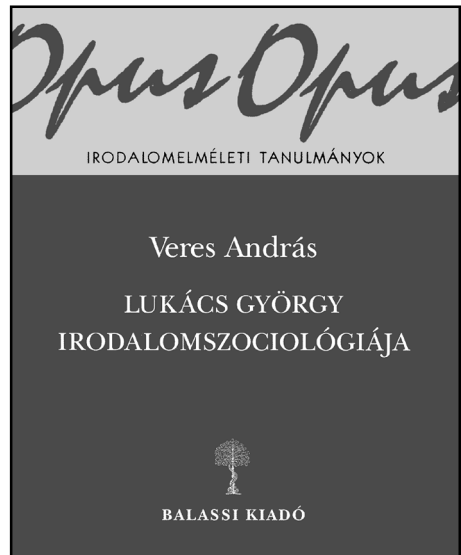
A folyóirat *Archívum* rovata Szirmayné Pulszky Henriette eredetileg német nyelven írott *Lángész, patológia, kultúrtörténet* című könyvéből közöl két részletet, melyek a pszichoanalízis 1930-as évekbeli laikus recepciójának érdekes dokumentumai. (2001/2–3.)

B. A.

Veres András: Lukács György irodalomszociológiája

Lukács György munkásságáról gazdag magyar és idegen nyelvű szakirodalom található. *Veres András* könyve egy eddig nem elemzett, elhanyagolt témakör kimunkálásával járul hozzá ehhez a szakirodalomhoz. A szerző azt vizsgálja, hogyan alakult és mit nyújtott a kortársaknak Lukács irodalomszociológiája.

A rövid könyv két nagyobb részből áll. Előbb a *Korszakok és irányváltások Lukács György pályáján* című fejezetben röviden áttekinti Lukács életét és munkásságát; közelebbi, főként pedig filozófiai sorsfordulóit. Ezt követi három fejezet, melyekben az *irodalomszociológus* Lukács György életművét tárgyalja a szerző. Előbb arról olvashatunk, amit premarxista korszakában alkotott, aztán egy *közbevetés*-ben arról, hogy milyen összefüggések fedezhetők fel szociológiai és történelemfilozófiai szempontjai között,



végül pedig a marxista Lukács irodalomértelmezése a tárgy.

Ezeket a fejezeteket azonban megelőzi egy, néhány rövid bekezdésből álló fejtegetés, amelyben a szerző a „maga mentségéért” arra válaszol igennel, hogy „Beszélhe-